

פרשת בלק

המשך פרק כ"ב

ב. וַיֵּרָא בַלָּק בֶּן צְפּוֹר, אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל, לְאַמְרֵי:

ג. וַיִּגַּר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם מְאֹד, כִּי רַב הוּא, וַיִּקְיֶן (וימאס) מוֹאָב, מִפְּנֵי פַחַד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

ויגר, פרש _____

מדוע פחד דוקא עתה (רש"י ד"ה וירא בלק) _____

ויקין מואב, כתב רש"י "קצו בחייהם", באר דבריו _____

ד. וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל זְקֵנֵי מְדִיָּן, עֲתָה יִלְחָכוּ הַקְּהָל אֶת כָּל סְבִיבֹתֵינוּ, כְּלַחֵף הַשּׁוֹר אֶת יֶרֶק הַשְּׂדֵה, וּבַלָּק בֶּן צְפּוֹר מְלֶכֶה לְמוֹאָב בְּעֵת הַהוּא:

אל זקני מדין, מאחר שמואב ומדין היו שונאים זה את זה, מדוע השלימו ביניהם _____

מדוע מואב נטל עצה דווקא ממדין _____

מה שאלו את מדין _____ ומה ענו להם _____

ולכן מה החליטו המואבים לעשות _____

כלחוף השור, מדוע דימו את ישראל דווקא ללחיכת השור? _____

מלך למואב בעת ההיא, מה בא להשמיענו בזה _____

ה. וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר, פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל הַנֶּחֱר אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹ, לִקְרֹא לוֹ, לֵאמֹר הֲנִיחָה עִם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם, הֲנִיחָה כֶּסֶה אֶת

עֵינֵי הָאָרֶץ, וְהוּא יֵשֵׁב מִמְּלִי:

ביאור הפסוק "וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה וגו'"

פרש את הפסוק	האם האות ה' היא חלק מהמילה	מה הפירוש "פתורה"	
שָׁלוּ מֵאֲכֹכִי אֶל בַּלְעָם שְׂהָא כְּמֹא פְתוּרָה [שְׁלוּחִין]	ק		לפי מדרשו
שָׁלוּ מֵאֲכֹכִי אֶל בַּלְעָם, לְמַקּוֹם שְׁקֵרָא "פְתוּרָה"	לא, אלא שכל תענה שצרכה למ"ד נתמלאתה הא"ל לה ה"א וסופה		לפי פשוטו

לפי מדרשו, במה היה בלעם דומה לשולחני _____

ארץ בני עמו, של מי _____ איך ידע בלק שיש כח בפי בלעם _____

מפני מה השרה הקב"ה שכינתו על גוי רשע _____

לקרא לו, כתב רש"י ש"הקריאה היתה שלו ולהנאתו", איזו הנאה תהיה לו מזה _____

הנה עם יצא ממצרים, הנה כסה את עין הארץ, את מי כינה בלק "עין הארץ" _____

דהיינו, כמו שהעיניים שומרים את האדם מנוק, כך היו סיחון ועוג שומרים ומגינים על הארץ.

ומה בני ישראל עשו ל"עין הארץ" _____

והוא יושב מְמַלֵּי, לפי פשוטו הכוונה כנגדי, וכתוב "ממלי" בלא האות ו', לפי שבלק בא לרמוז לו דבר נוסף

מה רמוז לו _____ כמו "בשם ה' כי אמילם", לשון כריתה.

המשך פרשת בלק פרק כ"ג

ו. ויעתה, לכה נא ארה לי את העם הזה, פי עצום הוא ממני, אולי אוכל נפה בו ואגרשנו מן הארץ, פי ידעתי את אשר תכרה מכרה, ואשר תאר יואר:

נכה בו, רש"י בא לפרש מדוע לא אמר 'אולי אוכל אכה בו', שהוא לשון יחיד.

ביאור לשון "אולי אוכל נכה בו"

פרש	מה הפירוש "נפה"	האם הוא לשון יחיד/רבים	האם "נפה" הוא לשון מקרא או לשון משנה	
אולי אוכל אכי להכות נהם		רבים		לפי פירוש א'
אולי אוכל להחסיר מהם קצת		יחיד		לפי פירוש ב'

כי ידעתי וגו', מהיכן ידע

ז. ויילכו זקני מואב וזקני מדין, וקסמים בידם, ויבאו אל בלעם, וידברו אליו דברי בלק:

לפי פירוש א', "קסמים" הם כלים שעושים עימם קסמים, מדוע הביאו אתם כלים אלו

ולפי פירוש ב', "קסמים" זה סימן, מה הוא הסימן

ח. ויאמר אליהם, לינו פה הליכה, והשבתי אתכם דבר פאשר ידבר ה' אלי, וישבו שרי מואב עם בלעם:

לינו פה הליכה, מדוע לא ענה להם מיד

והשבתי אתכם דבר, כאשר ידבר ה' אלי, מה התכוון לומר להם בזה

וישבו, מה הפירוש

וישבו שרי מואב עם בלעם, בפסוק ז' כתוב "ויילכו זקני מואב וזקני מדין"

מדוע כאן לא הזכיר את זקני מדין (רש"י פסוק ז')

ט. ויבא אלקים אל בלעם, ויאמר מי האנשים האלה עמך:

מי האנשים האלה עמך, כתב רש"י "להטעותו בא"

איזו טעות תהיה לבלעם כתוצאה מכך

י. ויאמר בלעם אל האלקים, בלק בן צפור מלך מואב, שלח אלי:

בלק בן צפור מלך מואב שלח אלי, מדוע הזכיר שבלק הוא "מלך מואב"

יא. הגה העם היצא ממצרים, ויבס את עין הארץ, עתה לכה קכה לי אתו, אולי אוכל להחם בו, וגרשתי:

קכה לי אתו וגו' וגרשתי, מדברים אלו משמע, שבלעם היה שונא את בני ישראל, יותר מבלק.

ביאור ההוכחות שבלעם היה שונא אותם יותר מבלק

פרש בקשתו	מה ביקש לעשות להם	פרש	באיזה לשון רצה לקללם	
		מקלל סו		בלק
		נקל ממרת		בלעם

המשך פרשת בלק פרק כ"ג

יב. וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל בָּלָעַם. לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם, לֹא תֵאָדָר אֶת הָעָם, כִּי בְרוּךְ הוּא:

סיכום דברי הקב"ה לבלעם

מה אמר לו הקב"ה	מה רצה בלעם לעשות	
	לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם	א.
		ב.
		ג.

מה המשל שרש"י מביא על זה _____
ומפרש הגו"א וז"ל: "כי כל ברכה של בלעם, עם הברכה דבוק דברים שאינם של ברכה, והם רעות, והיינו דקאמר 'אומרים לדבורה וכו'', פירוש כי עם הדבש דבק קצת דבר רע, שהדבורה עוקצת".

יג. וַיִּקְרָא בָלָעַם בְּפִקְרָא, וַיֹּאמֶר אֶל שָׂרֵי בָלָק, לָכוּ אֵל אֲרֻצְכֶם, כִּי מֵאֵן ה' לְתַתִּי לְהִלָּךְ עִמָּכֶם:

להלן עמכם, מה התכוין לומר להם בזה _____

מה למדנו מזה לגבי בלעם _____ ואיך רואים זאת _____

וכן שנינו באבות (פרק ה' - משנה י"ט) "כל מי שיש בידו וכו'', עין רעה, ורוח גבוהה, ונפש רחבה, מתלמידיו של בלעם הרשע", ולהלן פסוק י"ח, ופרק כ"ד פסוק ב', יבואר שהיה בעל נפש רחבה, ועין רעה.

יד. וַיִּקְוֹמוּ שָׂרֵי מוֹאָב, וַיִּבְאוּ אֶל בָּלָק, וַיֹּאמְרוּ, מֵאֵן בָּלָעַם הִלָּךְ עִמָּנוּ:

טו. כיון שאמר בלעם שאין זה מכבודו ללכת עמהם, לפיכך ויסף עוד בלק, שְׁלַח שָׂרִים, רַבִּים וְנִכְבְּדִים מֵאֵלֶיךָ:

טז. וַיִּבְאוּ אֶל בָּלָעַם, וַיֹּאמְרוּ לוֹ, כֹּה אָמַר בָּלָק בֶּן צְפּוֹר, אֵל נָא תִמְנַע מִהִלָּךְ אֵלַי:

יז. כִּי כַבֵּד אֶכְבְּדֶךָ מְאֹד, וְכֹל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלַי אֲעִשֶׂה, וְלִכְּהָ נָא קִבֵּה לִי אֶת הָעָם הַזֶּה:

כי כבד אכבדך מאד, מה התכוין בלק באמרו "מאוד" _____

יח. וַיַּעַן בָּלָעַם, וַיֹּאמֶר אֶל עֲבָדֵי בָלָק, אֲפִילוּ אִם יִתֵּן לִי בָלָק מְלֶאכֶת בֵּיתוֹ פָּסוּף וְזָהָב, לֹא אוֹכַל לָעֵבֶר אֶת פִּי ה' אֱלֹקֵי, לַעֲשׂוֹת קְטָנָה אוֹ גְדוֹלָה:

אם יתן לי בלק מלוא ביתו כסף וזהב, כתב רש"י, שמכאן "למדנו שנפשו רחבה, ומחמד ממון אחרים"

מדוע אמר בלעם שראוי לתת לו כ"כ הרבה _____

לא אוכל לעבור, מה הוכרח בלעם לגלות בזה _____

ומה נתנבא כאן _____

יט. וַעֲתָה, שָׁבוּ נָא בָּהָה (במקום זה) גַּם אַתֶּם הַלְוִיָּהּ, וְאֲדַעָה, מִה יוֹסֵף ה' דְּבַר עֲמִי:

גם אתם, כתב רש"י ש"פיו הכשילו", שאמר שגם הם יהיו כמו השלוחים הראשונים

במה הם יהיו כמותם _____

מה יוסף ה' דבר עמי, האם חשב שהקב"ה יחזור בו ממה שאמר "כי ברוך הוא" _____

אלא מה כוונתו באומרו "ואדעה מה יוסף ה' דבר עמי" _____

ומה נתנבא כאן _____

כ. וַיִּבְאֵהוּ אֱלֹקִים אֶל בָּלָעַם לַיְלָה, וַיֹּאמֶר לוֹ, אִם לִקְרָא לָךְ בָּאוּ הָאֲנָשִׁים, קוּם לָךְ אִתָּם, וְאֵךְ אֶת הַדְּבָר אֲשֶׁר אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ, אֹתוֹ תַעֲשֶׂה:

פירוש, שהקב"ה אמר לו שאם הוא הולך עימם רק כדי לקבל שכר, בלא כוונה לקללם, או יש לו רשות ללכת, "ואך את הדבר וכו'', היינו שעל מנת כן הוא יכול לילך, שידבר רק מה שה' יאמר לו.

כא. ואף שהקב"ה אמר לו כן, בכל זאת וַיִּקְרָא בָלָעַם בְּפִקְרָא, וַיַּחֲבֹשׁ אֶת אֹתָנוּ, וַיִּלָּךְ עִם שָׂרֵי מוֹאָב:

מדוע באמת הלך אתם _____

ויחבוש את אתונו, מדוע חבש בעצמו את האתון _____

ומה אמר הקב"ה על כך _____

וילך עם שרי מואב, מה בא להשמיענו בזה _____

המשך פרשת בלק פרק כ"ג

כב. וַיַּחַר אֶף אֱלֹקִים בְּיַד הַדָּרָךְ הַזֶּה, וַיִּתְּצֵב מִלְאָךְ ה' בַּדָּרָךְ לְשֹׁטֵן (למכשול) לוֹ, וְהוּא רֹכֵב עַל אֲתוֹן, וְשְׁנֵי נְעָרָיו עִמּוֹ:

כִּי הוֹלֵךְ הוּא, מְדוּעַ חָרָה אֵף ה', הֲרִי נָתַן לוֹ רִשׁוּת לַיֶּלֶךְ _____

וַיִּתְּצֵב מִלְאָךְ ה' בַּדָּרָךְ לְשֹׁטֵן לוֹ, כֵּתַב רַש"י "מִלְאָךְ שֶׁל רַחֲמִים הִיָּה", מְדוּעַ רָצָה לִמְנַעוּ מִלְחָטוּא _____

וְשְׁנֵי נְעָרָיו עִמּוֹ, מֵה לִּוְמָדִים מִזֶּה _____

וְסִיִּים רַש"י, "וְחֻזְרֵינִי וּמִשְׁמֵשִׁין זֶה אֵת זֶה", פִּירוּשׁ, שֶׁאִם יִהְיֶה מִשְׁרַת אֶחָד וְהַמִּשְׁרַת יִזְדַּקֵּק לְעוֹרָה, יִצְטָרֵךְ הָאָדָם הַחֹשֵׁב לְשִׁרְתּוֹ, וְלִכְּנֹ יִלְכּוּ שְׁנַיִם.

כג. וַתֵּרָא הָאֲתוֹן אֶת מִלְאָךְ ה' נֹצֵב בַּדָּרָךְ, וַחֲרָבוֹ שְׁלֹפָה בְּיָדוֹ, וַתֵּט הָאֲתוֹן מִן הַדָּרָךְ וַתִּלְךָ בַּשָּׂדֶה, וַיָּה בַלְעָם אֶת הָאֲתוֹן, לְחַטָּאתָה הַדָּרָךְ:

וַתֵּרָא הָאֲתוֹן, הָאֵם בַּלְעָם גַּם רָאָה אֶת הַמִּלְאָךְ _____

וּמְדוּעַ נָתַן הַקַּב"ה רִשׁוּת לְבַהֲמָה לְרִאוֹת וְלֹא לְאָדָם _____

וְחֲרָבוֹ שְׁלֹפָה בְּיָדוֹ, מְדוּעַ הַמִּלְאָךְ בָּא עִם חָרֵב _____

כד. וַיַּעֲמֵד מִלְאָךְ ה' בְּמִשְׁעוֹל הַכֹּהֲנִים, גָּדַר מִזֶּה, וְגָדַר מִזֶּה:

בְּמִשְׁעוֹל, פִּרֵשׁ _____

גָּדַר מִזֶּה וְגָדַר מִזֶּה, כִּשְׁכֹּתוֹב "גָּדַר" סָתַם, מִמָּה הוּא עֹשֶׂי _____

כה. וַתֵּרָא הָאֲתוֹן אֶת מִלְאָךְ ה'. וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר, וַתִּלְחֹץ אֶת רַגְלָהּ בַּלְעָם אֶל הַקִּיר, וַיִּסַּף לְחַפְתָּהּ:

בִּיאוֹר הַחִילוֹק: בֵּין "וַתִּלְחֹץ", ל"וַתִּלְחֹץ"

מה הפירוש	איזה בנין הוא	
	ע"ן נפלא	"וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר"
	ע"ן הפסיל	"וַתִּלְחֹץ אֶת רַגְלָהּ בַּלְעָם אֶל הַקִּיר"

כו. וַיִּסַּף מִלְאָךְ ה' עֲבוּר, וַיַּעֲמֵד בְּמִקּוֹם צָר, אֲשֶׁר אֵין דָּרָךְ לְנִטּוֹת יָמִין וּשְׂמֹאלוֹ:

וַיִּסַּף מִלְאָךְ ה' עֲבוּר, פִּירוּשׁ שֶׁהוּא הוֹסִיף לְעֲבוּר וּלְלַכֵּת לִפְנֵי בַלְעָם.

כֵּתַב רַש"י "וּמְדַרְשׁ אֲגָדָה יֵשׁ בְּתַנְחוּמָא, מֵה רָאָה הַמִּלְאָךְ לְעִמּוּד בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת, אֲלֵא שְׁסִימְנֵי אַבּוֹת הָרָאָהוּ".

וְז"ל דְּבַרֵי הַתַּנְחוּמָא: "מֵה רָאָה לְהַקְדִּימוֹ שִׁלְשָׁה פַעֲמִים עַד שֶׁלֹּא נִרְאָה לוֹ. סִימְנִים שֶׁל אַבּוֹת הָרָאָה לוֹ.

עִמָּד לוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה וְהִיָּה רִיוּחַ מִכָּאן וּמִכָּאן, שְׁנֵאמַר: "וַתֵּט הָאֲתוֹן מִן הַדָּרָךְ וַתִּלְךָ בַּשָּׂדֶה".

בְּשִׁנְיָה, לֹא יִכְלֶה לִזּוֹת אֲלֵא לְצַד אֶחָד. בְּשִׁלִּישִׁית, אֵין דָּרָךְ לְנִטּוֹת יָמִין וּשְׂמֹאל.

וּמֵהוּ הָיוּ הַסִּימְנִים הָאֵלּוּ. אֵילוֹ בִּיקֵשׁ לְקַלֵּל בְּנֵיוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, הִיָּה מוֹצֵא מִכָּאן וּמִכָּאן בְּנֵי יִשְׁמַעֵאל וּבְנֵי קְטוּרָה. וְאֵם בִּיקֵשׁ לְקַלֵּל בְּנֵי יִצְחָק, הִיָּה מוֹצֵא

צַד אֶחָד לְקַלֵּל עֹשׂוֹ, "וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר". אֵילוֹ עַל בְּנֵי יַעֲקֹב, לֹא מִצָּא פְסוּלָת לִיגַע בָּם. לִכְךָ כָּתוּב בְּשִׁלִּישִׁית, בְּמִקּוֹם צָר, זֶה יַעֲקֹב, וְכוּ', "אֲשֶׁר אֵין דָּרָךְ

לְנִטּוֹת יָמִין וּשְׂמֹאל", שֶׁלֹּא הִיָּה פְסוּלָת בְּאֶחָד מִבְּנֵיוֹ".

סִיכּוּם דְּבַרֵי הַמְדַרְשׁ תַּנְחוּמָא ש"סִימְנִים שֶׁל אַבּוֹת הָרָאָה לוֹ"

על מי	האם היה אצלו מקום לקללה	למי מהאבות הוא סימן	ולחכן	האם היה אפשר לנטות	ג' המקומות שהמלאך עמד
					ויתצב מלאך ה' בדרך לשטן לו
					ויעמד מלאך ה' במשעול הכרמים
					ויוסף מלאך ה' עבור, ויעמוד במקום צר

המשך פרשת בלק פרק כ"ב

כו. וַתֵּרֶא הָאֱתוֹן אֶת מִלְאָךְ ה', וַתִּרְבֵּץ תַּחַת בְּלָעַם, וַיַּחַר אַף בְּלָעַם, וַיֵּד אֶת הָאֱתוֹן בַּמִּקְלָ:

כת. וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֱתוֹן, וַתֹּאמֶר לְבָלָעַם מָה עֲשִׂיתִי לָךְ, כִּי הִפִּיתֵנִי, זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים:

זה שלש רגלים, מה רמזה לו בזה שאמרה לשון "רגלים", ולא אמרה 'פעמים' _____

כט. וַיֹּאמֶר בְּלָעַם לְאֱתוֹן, כִּי הִתְעַלְלָתָּ בִּי, לֹא יֵשׁ חֶרֶב בְּיָדִי, כִּי עִתָּה הִרְגָתִיךָ:

התעללתי, מהו לשון התרגום _____

ומה הפירוש _____

לז יש חרב בידי, כתב רש"י "גנות גדולה היה לו דבר זה בעיני השרים",

מה היא הגנות _____

ל. וַתֹּאמֶר הָאֱתוֹן אֶל בְּלָעַם, הֲלֹא, אָנֹכִי אֲתָנֶךָ אֲשֶׁר רִכַּבְתָּ עָלַי, מֵעוֹדָךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה, הֲחִסְכֵּן הֲסַפְנֵתִי לַעֲשׂוֹת לָךְ כֹּה, וַיֹּאמֶר לֹא:

החסכן הסכנתי, אונקלוס תרגם "המילף אליפנא", פירוש האם הייתי למודה ורגילה לעשות כך.

ובגמ' במסכת ע"ז איתא המשך הדברים שהיו בין בלעם לאתונו.

לא. וַיִּגַּל ה' אֶת עֵינֵי בְלָעַם, וַיֵּרֶא אֶת מִלְאָךְ ה' נֹצֵב בְּדֶרֶךְ, וַחֲרָבוֹ שְׁלֶפֶת בְּיָדוֹ, וַיִּקַּד וַיִּשְׁתַּחוּ לְאַפָּיו:

לב. וַיֹּאמֶר אֲלָיו מִלְאָךְ ה', עַל מָה הִפִּיתָ אֶת אֲתָנֶךָ, זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים. הֲנָה אָנֹכִי יָצָאתִי לְשִׁטּוֹן, כִּי יָרַט הַדֶּרֶךְ לְנִגְדִי:

כי ירט הדרך לנגדי, רש"י מפרש "ירט" בשלש אופנים, ובכולם הכוונה שהמלאך עמד בפניו, משום שהדרך שהוא הלך היה נגד רצון ה'.

ביאור "כי ירט הדרך לנגדי"

פרש "ירט הדרך לנגדי"	מי ירט		
האתון [פחדה], ראתה אולי [מלאך ה'] אלן טתה מן הדרך	האתון	רבותינו חכמי המשנה	א.
לשן "רט", דהיינו שהוא זהו ממחר צאת לדרך אע"פ שהדרך רע לעיני	מלאך	לפי משמעו	ב.
לשן "רצון", שרצה וזכר לכתב בדרך שהוא נצי		לישנא אחרינא	ג.

לג. וַתֵּרֶאֵנִי הָאֱתוֹן, וַתֵּט טָפְנִי, זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים, אוֹלֵי נְטִתָּה מִפְּנֵי, כִּי עִתָּה גַם אֲתָכָה הִרְגָתִי, וְאוֹתָהּ הִחַיִּיתִי:

אוֹלֵי נְטִתָּה, רש"י מפרש ש"אולי" כאן הוא "לולא", דהיינו אם לא.

גם אותכה הרגתי, רש"י כתב "הרי זה מקרא מסורס", איך היה צריך להיות כתוב _____

והיינו, שלא הייתי רק מעכב אותך, אלא גם הייתי _____

ואותה החייתי, והיינו שהיה ראוי שיהרוג את בלעם, ולא את האתון, אך בפועל, המלאך הרג את האתון

מדוע הרג אותה _____

לד. וַיֹּאמֶר בְּלָעַם אֶל מִלְאָךְ ה', הֲטֵאתִי, כִּי לֹא יָדַעְתִּי, כִּי אַתָּה נֹצֵב לְקַנְיָתִי בְּדֶרֶךְ, וְעִתָּה אִם רַע בְּעֵינֶיךָ, אֲשׁוּבָה לִּי:

כי לא ידעתי, כתב רש"י שאמר כאן גנותו, שבע"כ הודה

מה היא הגנות _____ ומה הודה כאן _____

אם רע בעיניך אשובה לי, היה לו לומר למלאך 'אם רע בעיני ה' אשובה לי', ואמר "בעיניך", כדי להתריס נגד המקום

מה היא ההתרסה _____

המשך פרשת בלק פרק כ"ג

לה. ויאמר מלאך ה' אל בלעם, לך עם האנשים, ואפס (אבל). את הדבר אשר אדבר אליך אתו תדבר, וילך בלעם עם שרי בלק: כך עם האנשים, מדוע אמר לו ללכת, הרי זה נגד רצון ה' ואפס, פירוש, בעל כרחך תוכל לדבר רק "את הדבר אשר אדבר אליך".

ב' הדברים בהם הושוו בלעם ושרי בלק

לענין מה הושוו	היכן מוזכר בפסוק שהושוו	
		א.
		ב.

לו. וישמע בלק כי בא בלעם, ויצא לקראתו אל עיר מואב, אשר על גבול ארנון, אשר בקצה הגבול:

וישמע בלק, רש"י פירש ששמע בן ע"י שלוחים, מי שלח אותם אל עיר מואב, היינו שלקחו לעיר המיוחדת של מואב, לאיזו עיר הכוונה ומה ביקש בלק לרמוז בזה לבלעם.

לו. ויאמר בלק אל בלעם, הלא שלח שליחתי אליך לקרא לך, למה לא הלכת אלי, האמנם לא אוכל כבדך:

האמנם לא אוכל כבדך, אף שבלק אמר בן בלשון שאלה, *יש בזה נבואה, מה היא * אין הכוונה שקיבל את זה בנבואה מה', אלא שלפעמים אדם מדבר ואומר דברים שאח"כ מתבררים כנכונים, אפילו שהוא לא התכוין לזה.

לח. ויאמר בלעם אל בלק, הנה באתי אליך, עתה היכול אוכל דבר מאומה, הדבר אשר ישים אלקים בפני, אתו אדבר:

לט. וילך בלעם עם בלק, ויבאו קרית חוצות:

קרית חוצות, מה הפירוש "קרית חוצות" מה רצה לומר לו במה שלקח אותו למקום זה

מו. ויזבח בלק בקר וצאן, וישלח בלעם, וישלח אתו:

בקר וצאן, כמה צאן ובקר הוא שחט

מא. ויהי בבקר ויקח בלק את בלעם ויעלהו במוזב בעל וירא משם קצה העם:

במוזב בעל, כיצד תרגם אונקלוס ולמה הכוונה

פרק כ"ג

א. ויאמר בלעם אל בלק, בנה לי בזה (כאן) שבועה מזבחת, והבן לי בזה שבועה פרים ושבועה אילים:

ב. ויעש בלק, באשר דבר בלעם, ויעל בלק ובלעם פר ואיל, במזבח:

ג. ויאמר בלעם לבלק, התיצב על עלתה, ואלכה אולי יקרה ה' לקראתי, ודבר מה יראני והגדתי לך (את מה שיראני), וילך שפי:

אולי יקרה ה' לקראתי, מדוע הסתפק בלעם אם ה' ידבר עמו

וילך שפי, לפי מה שתרגם אונקלוס, כיצד הוא הלך

ופירוש "שפי", כתב רש"י שהוא שקט, והיינו דכשהולך יחידי יש סביבו שקט, ועשה כן כדי שתשרה עליו רוח נבואה.

המשך פרשת בלק פרק כ"ג

ד. ויקר אלקים אל בלעם, ויאמר אליו בלעם את שבעת המזבחות ערכתי, ואעל פר ואיל במזבח: ויקר, שבדרך כלל היה הקב"ה מדבר עמו בלילה, ורק עתה דיבר אתו ביום, בדרך מקרה בקושי ובבזיון מדוע הקב"ה דיבר אתו בפעם זו ביום _____

את שבעת המזבחות, לא כתוב 'שבעה מזבחות ערכתי', אלא "את שבעת המזבחות", דמשמע המזבחות הידועים לאלו מזבחות הכוונה _____

כמה מזבחות בנה: אברהם _____ יצחק _____ יעקב _____ בלעם בא לומר שמעשיו עדיפים ממעשי האבות, למה התכוין כשאמר: "את שבעת המזבחות ערכתי" _____ "ואעל פר ואיל במזבח" _____

ה. וישם ה' דבר בפיו בלעם, ויאמר שוב אל בלק, וכה תדבר: ו. וישב אליו, והנה נצב על עלתו, הוא וכל שרי מואב:

נבואת בלעם הראשונה: מדבר בשבחם של בני ישראל.

ז. וישא משלו (התנבא בדרך משל) ויאמר, מן ארם ינחני (ינהיגי) בלק מלך מואב, מהררי קדם, ואמר לי: לכה ארה לי יעקב, ולכה זעמה ישראל:

לכה ארה לי יעקב, ולכה זעמה ישראל, הזכיר כאן קללה גם על השם "יעקב", וגם על השם "ישראל" מדוע ביקש בלק מבלעם שיקללם בשני השמות _____

ח. מה אקב, לא קבה קל, ומה אזעם, לא זעם ה': מה אקב לא קבה קל, פירושו, שאין הקללה יכולה לחול על ישראל סיכום, היכן מצינו שהיו ראויים להתקלל ולא נתקללו

	אצל מי היה ראוי לכתוב לשון קללה	מדוע היה צריך לכתוב כך	ומה נאמר במקום הקללה
א.	שמעון ואלי	שהרזו את שכמ	
ב.	יעקב אבינו	שגל את הנרות ממראה	
ג.	השמים שמעו אל הר עיזל כשהקב"ה נח את הקללת והנרות	כא שזרכה נאמר "אלה יעמדו לזכר את העם", היה צריך לומר שקללה, "אלה יעמדו לקלל את העם"	

לא זעם ה', מה היה בכחו של בלעם לעשות _____ ומדוע לא הצליח לעשות כן _____

רש"י מציין לזה את הפסוק במיכה "למען דעת צדקות ה'", מה היא הצדקה שה' עשה _____

ט. פי מראש צורים אראנו, ומגבעות אשורנו (אני מביט בו), הן עם לבדד ישכון, ובגוים לא יתחשב: כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו, פירושו, בלעם אומר שאני מביט בשורש וההתחלה של ישראל, ורואה שהם מיוסדים וחזקים כצורים (סלעים) וגבעות.

בזכות מי הם כ"כ חזקים _____ וכך ביאורו "כי מראש" - אני מביט בראשם והתחלתם, ועי"ז "אראנו" ו"אשורנו" חזקים כ"צורים" וכ"גבעות".

הן עם לבדד ישכון, מה זכו להם אבותיהם _____ ורש"י מציין לדברי אונקלוס, מה הוא תרגם _____

המשך פרשת בלק פרק כ"ג

ובגוים לא יתחשב, רש"י מביא ב' פירושים.

פירוש א' לפי אונקלוס, לאיזה ענין אין בני ישראל נחשבים עם הגוים _____
ולפי פירוש ב', נאמר בזה, שכאשר האומות בטובה, בני ישראל אוכלין עמהן, האם זה עולה להם מחשבון שכרם _____

פירוש "ובגוים לא יתחשב"

לענין מה אינם נחשבים	על מה קאי "לא יתחשב"	
	אל ישראל	לאונקלוס
	אל האומה שמקבלים על הז"מ	לפירוש ב'

ומהיכן למדנו, שכשישראל שמחים, אין אומה שמחה עמהם _____

י. מי מנה עפר יעקב, ומספר את רבע ישראל, תמות נפשי מות ישרים, ותהי אחריתי כמהו:

ביאור "מי מנה עפר יעקב, ומספר את רובע ישראל"

"ומספר את רובע ישראל"		"מי מנה עפר יעקב"		
מה הפירוש	מה הכוונה "רובע"	מה הפירוש	למה רומז "עפר"	
מי יכול לספור את מנין אחד מהדגלים, שהוא רבע מכל ישראל	רבע	מי יכול למנות את קני ישראל, שמאר עליהם שירא "בעפר הארץ"		אונקלוס
מי יכול לספור את ריבואותיהם, דהיינו רצף של ישראל	רצף של ישראל			פירוש ב'

מה המצוות שבני ישראל מקיימים בעפר _____

תמות נפשי מות ישרים, בלעם אומר, שהלוואי והוא ימות כמו הישרים, למי הכוונה _____

יא. ויאמר בלק אל בלעם, מה עשית לי, לקב איבי לקחתיה, והנה ברכת ברה:

יב. ויען ויאמר, הלא את אשר ישים ה' בפי, אתו אשמר לדבר:

סיכום הנבואה הראשונה:

ז. בלק מלך מואב הובילני מארם, כדי שאקלל את בני ישראל בשני שמותיהם. ת. אולם איך אקללם, הרי אפילו כשהיו ראויים לקללה לא נתקללו ע"י הקב"ה, וגם, אף שיש בכוחי לכונן את השעה שהקב"ה זועם, בימים אלו לא זעם ה'. ט. ראיתי שהם מיוסדים וחזקים בשרשם בזכות האבות והאמהות, שזכו להם שיהיו שוכנים בדד, ואינם כלים יחד עם האומות, והטובה שמקבלים עם הגוים, אינו עולה להם מן החשבון. י. מי יכול למנות ולספור את בני ישראל, ואת המצוות שהם מקיימים בעפר, הלוואי ואוכל למות כמו הישרים שבהם, ולזכות לחיי העולם הבא.

המשך פרשת בלק פרק כ"ג

יג. וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי בָלַק, לֹךְ נָא אִתִּי אֶל מְקוֹם אַחֵר, אֲשֶׁר תִּרְאֶנּוּ מִשָּׁם, אֶפְסֵי קִצְחוֹ תִרְאֶה, וְכִלּוֹ לֹא תִרְאֶה, וְקִבְּנוּ לִי מִשָּׁם: וְקִבְּנוּ לִי, כְּתַב רִשׁ"י שֶׁהוּא לְשׁוֹן צִוּוּי, מֵה צִוּוּה בִּלְק אֶת בִּלְעָם.

יד. וַיִּקְחֶהוּ שְׂדֵה צֹפִים, אֶל רֹאשׁ הַפְּסִגָּה, וַיִּבֶן שְׁבָעָה מִזְבְּחֹת, וַיַּעַל פָּר וְאֵיל בְּמִזְבְּחָם:

שְׂדֵה צֹפִים, מִדּוּע נִקְרָא כֵךְ _____

רֹאשׁ הַפְּסִגָּה, בִּלְק הִיָּה קוֹסֵם (רֹאה עֵתִידוֹת), וְרֹאה שְׁעֵתִידָה לְהִיּוֹת פִּירְצָה בְּמִקוֹם זֶה בְּיִשְׂרָאֵל, וְלִכֵּן לִקְחוֹ לִקְלָלֵם מִשָּׁם אִיזוֹ פִּירְצָה חֲשַׁב בִּלְק שֶׁתִּהְיֶה _____

וּמֵה הַפִּירְצָה שֶׁהִיָּתָה בְּאַמֶּת _____

וּכְפִי שֶׁמִּצִּינּוּ בַּדְּבָרִים (לִ"ד א' ה') "וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעֵרְבוֹת מוֹאָב הֵר נָבו, רֹאשׁ הַפְּסִגָּה וְגו', וַיִּמַּת שָׁם מֹשֶׁה עַבְד־ה' בְּאַרְצָ מוֹאָב".

טו. וַיֹּאמֶר אֶל בָּלַק, הֲתִנְצֵב כֹּה עַל עַלְתֶּךָ, וְאַנְכִי אֶקְרָה כֹּה:

אַקְרָה כֹּה, פִּירוּשׁ שֶׁאֵהִיָּה נִקְרָה, מֵאַתּ מִי _____

טז. וַיִּקְרָה ה' אֶל בָּלְעָם, וַיִּשְׁם דְּבָר בְּפִיו, וַיֹּאמֶר, שׁוּב אֶל בָּלַק, וְכֹה תִדְבֹר:

וַיִּשְׁם דְּבַר בְּפִיו, כְּתַב רִשׁ"י שֶׁבִּלְעָם לֹא רִצָּה לְחַזוֹר לְבִלְק, מִדּוּע לֹא רִצָּה _____

וּמֵה אָמַר לוֹ הַקַּב"ה _____

כִּיצַד זֶה מִרּוּמוֹ בַּפְּסוּק _____

יז. וַיָּבֵא אֱלֹהֵי, וְהִנּוּ נֹצֵב עַל עַלְתּוֹ, וַיִּשְׂרִי מוֹאָב אִתּוֹ, וַיֹּאמֶר לוֹ בָּלַק, מֵה דְבָר ה':

וַיִּשְׂרִי מוֹאָב אִתּוֹ, מִדּוּע כֹּאן לֹא כְּתוּב "כֹּל", כִּמוֹ שְׁכַתּוּב לְעִיל (פְּסוּק ו'), "הוּא וְכֹל שְׂרִי מוֹאָב" _____

מֵה דִיבַר ה', כְּתַב רִשׁ"י "לְשׁוֹן צַחוּק הוּא זֶה", מֵה הִיָּה הַצַּחוּק בִּזֶּה _____

נְבוֹאָת בִּלְעָם הַשְּׁנִיָּה: גַּם נְבוֹאָה זוֹ עוֹסֶקֶת בְּשַׁחַם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

יח. וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר, קוּם בָּלַק וּשְׁמָע, הֲאִזְיִנָּה עֲדֵי בְּנֵי צַפּוֹר:

קוּם בָּלַק, מִדּוּע הוּא צָרִיךְ לְעִמּוּד _____

וּמֵה בִּלְעָם רִצָּה לֹמַר בִּזֶּה _____

בְּנֵי צַפּוֹר, פִּירוּשׁ "בְּנֵי שֶׁל צַפּוֹר" וְכֵן הוּא לְשׁוֹן הַמִּקְרָא לְהוֹסִיף אוֹת ו', כִּמוֹ "חֵיתוֹ יַעֲר", וְהִיָּינוּ חֵית הַיַּעֲר.

יט. לֹא אִישׁ קָל וַיִּכְזַב, וְכֵן אָדָם וַיִּתְנַחֵם, הֵהוּא אָמַר וְלֹא יַעֲשֶׂה, וְדָבָר וְלֹא יִקְמָנָה:

לֹא אִישׁ קָל וַיִּכְזַב, הִיָּינוּ שֶׁהַקַּב"ה לֹא כִּמוֹ אִישׁ הַמִּתְכַּחַשׁ וְחוֹזֵר מִדְּבָרָיו שֶׁהַבְּטִיחַ, אֲבָל הוּא אִינוֹ חוֹזֵר.

מֵאַיִזוֹ הַבְּטַחָה ה' לֹא יַחֲזוֹר בּוֹ _____

הֵהוּא אָמַר וְלֹא יַעֲשֶׂה וְגו', מִדְּבַר עַל הַקַּב"ה, הוּא בִּלְשׁוֹן תִּימָה, וּפִירוּשׁוֹ, הָאֵם יִתְכַּן שֶׁהוּא אָמַר וְלֹא יַעֲשֶׂה, וְדִיבַר וְלֹא יִקְיִים.

בִּיאוֹר "לֹא אִישׁ קָל וַיִּכְזַב, וְכֵן אָדָם וַיִּתְנַחֵם"

בִּיאַר דְּבָרָיו	כִּיצַד תִּרְגַּם אוֹנְקִלוֹס	
בְּנֵי אֶדָם אִמְרִים דְּבָרִים אִמְתַּכְתְּשִׁים לְרֵם, אִלֵּא מְקִיִּימִים אִתְּרִם		"לֹא אִישׁ קָל וַיִּכְזַב"
וַיִּשׁ בְּנֵי אֶדָם שְׁמַחְלִיטִים לְעֵשֶׂת דְּבָרָה, אִמְרִים וְנִמְלִכִים דְּבָרֵתָם שְׁלֵא לְעֵשֶׂת		"וְכֵן אָדָם וַיִּתְנַחֵם"

כ. הִנֵּה בִּרְךְ לְקַחְתִּי, וּבִרְךְ וְלֹא אֲשִׁיכְנָה:

הִנֵּה בִּרְךְ לְקַחְתִּי, לְאַיִזָה שֶׁאֵלָה שֶׁל בִּלְק, מִשִּׁיב כֹּאן בִּלְעָם _____

וּמֵה הִיא הַתְּשׁוּבָה _____

וּבִרְךְ וְלֹא אֲשִׁיכְנָה, פִּרְשׁ _____

וּבִרְךְ, הוּא לְשׁוֹן פְּעוּלָה, הִיָּינוּ שֶׁהַקַּב"ה בִּירְךְ אוֹתָם, וְאַיִן זֶה שֵׁם דְּבַר, כִּמוֹ 'בִּרְכָה'.

המשך פרשת בלק פרק כ"ג

כא. לא הביט און ביעקב, ולא ראה בישראל, ה' אלקיו עמו, ותרועת מלך בו:

ביאור הפסוק

מה נאמר ב: "ה' אלקיו עמו, ותרועת מלך בו"	מה הכוונה "לא הביט און ביעקב, ולא ראה עמל בישראל"	מי לא הביט ולא ראה	
		לא	אונקלוס
			פירוש ב'

כב. קל מוציאם ממצרים, כתועפת ראם לו:

קל מוציאם ממצרים, מה בלעם בא לומר בזה _____

כתועפות ראם לו, פירוש, הקב"ה הוציאם ממצרים בכח גדול, ורש"י מפרש "כתועפות ראם", בג' אופנים.

ביאור "כתועפות ראם לו"

מה הפירוש "כתועפות ראם לו"	מה פירוש המילה		
	"ראם"	"תועפות"	
הוציאם כתועפות רחם וזנה של, היינו ששה ניסים גורמים כבוד	רחם - זנה	לשון חזק	לפי אונקלוס
הקב"ה מתרומם לזנה מעל הכל, זכח לה הוציאם ממצרים	רחם - זנה	התעופפות	לפי רש"י
שהוציאם כח לא צדי, כא שריש שחם ל"כ אינו צדי	רה	לשון חזק	לפי רבתינו

כג. כי לא נחש ביעקב, ולא קסם בישראל, פעת יאמר ליעקב ולישראל, מה פעל קל:

כי לא נחש ביעקב, הוא נתינת טעם מדוע ראויים הם לברכה, מה הטעם _____

כעת יאמר ליעקב וגו', רש"י מביא ב' פירושים בזה

לפירוש א', בא לומר שלעתיד לבוא יתגלה חיבתן לעין כל, מה יעשו אז בני ישראל _____

והיכן ישבו _____

ומה ישאלו אותם מלאכי השרת _____

ולפירוש ב', זה המשך של תחילת הפסוק "כי לא נחש ביעקב, ולא קסם בישראל", ומבאר הטעם מדוע אינם צריכים

מנחשים וקוסמים, מה הטעם _____

סיכום "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל קל"

מה הוא בא לומר בזה	מה הוא יאמר	"יאמר ליעקב" מי יאמר	האם "כעת" הוא לשון עתיד או הווה	
שחיתת של ישראל תגלה לעין כל				לפירוש א'
מאז אינו צריכים למנחשים וקוסמים				לפירוש ב'

ביאור המעלה שאין בהם מנחשים וקוסמים הוא, שמייחדים ליבם אליו לבדו ומאמינים שהוא לבדו עושה כל, והוא היודע אמיתת כל עתיד, וממנו לבדו

ידרשו העתידות, מנביאיו או מאנשי חסידיו, רצונו לומר אורים ותומים, ולכן לא ישמעו שום דבר מהמנחשים והקוסמים. (ע"פ הרמב"ן דברים י"ח י"ג).

המשך פרשת בלק פרק כ"ג

כד. הן עם כלביא יקום, וכארי יתנשא, לא ישכב עד יאכל טרף, ודם חללים ישטה: הן עם כלביא יקום וגו', מזכיר את שבחם של ישראל, שמתגברים בבוקר כארי, כדי לחטוף את המצוות אלו מצוות מונה רש"י

סיכום ג' הפירושים בפסוק

לפירוש ב'	לפי אונקלוס	לפירוש א'	
***	נצאה שיתלחז על איזיהם כשיצאו לירש את ארץ ישראל		"הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא" על מה מדבר
			מי לא ישכב
	לא ירשו את ארץ ישראל		מה הכוונה "לא ישכב"
לעם הרשע	הלויים שצארי ישראל		מי ה"טרף"
	יהרמ		כיצד "יאכל" אותו
	"רלו את נכסי הלויים"	***	מה הפירוש "ודם חללים ישטה"

כה. ויאמר בלק אל בלעם, גם קב לא תקבנו, גם ברה לא תברכנו:

גם קוב לא תקבנו, בדרך כלל כשרוצה להשוות ב' דברים, כתוב "גם" אצל הדבר השני, לומר שהוא כמו הראשון, אך הראשון עיקר (כמו, "ותאכל, ותתן גם לאישה עמה ויאכל"), וכאן נכתב ב' פעמים "גם" לומר ששניהם שווים לגמרי.
 כו. ויען בלעם ויאמר אל בלק, הלא דברתי אליך לאמר, כל אשר ידבר ה' אתו אעשה:

סיכום הנבואה השנייה:

ט. הקב"ה אינו כמו בני אנוש המבטיחים ואינם מקיימים, אלא יקיים הבטחתו לישראל להביאם ולהורישם ארץ שבעת העמים.
 כ. ומה ששאלת "מה דיבר ה'", אני לקחתי ממנו ברכה עבורם, ואני לא אשיב את ברכתו. **כא.** א. איני רואה עבודה זרה בישראל, ולכן השכינה שורה עליהם. ב. הקב"ה אינו מדקדק להתבונן בעמל והכח שלהם בעבירה, ואפילו כשהם מכעיסים אותו, אינו זז מתוכם, אלא נוהג עימם בחיבה וריעות. **כב.** מה שאמרת "הנה עם יצא ממצרים" אינו כן, אלא הקב"ה הוציאם בנסים גדולים ובכח למעלה מהטבע. **כג.** והסיבה שהם ראויים כ"כ לברכה, לפי שאין בהם מנחשים וקוסמים, אלא הם בוטחים בה' בכל דבר, והוא אומר להם מה הם גזרותיו. ולעתיד לבוא תתגלה חובתן לעין כל, כשהמלאכים ישאלו אותם מה הקב"ה לימד אתכם. **כד.** א. הם קמים בבוקר כארי כדי לקיים המצוות, ובלילה אינם ישנים לפני שקראו את שמע ובזה הם מחבלים את המזיקים. ובזכות זה הקב"ה נלחם את מלחמתם ומפיל את אויביהם חללים. ב. כשיבואו לרשת את ארץ ישראל, יהיו גבורים כארי וכלביא, ולא ינוחו בארץ עד שיהרגו את הגויים, ויירשו את נכסיהם. ומשה רבינו לא ימות לפני שיהרוג את בלעם וחמשת מלכי מדין.

המשך פרשת בלק פרק כ"ג

כו. וַיֹּאמֶר בָּלַק אֶל בְּלָעַם, לָכֵן נָא אֶקְחֶנּוּ אֶל מְקוֹם אַחֵר, אוֹלַי יִישַׁר בְּעֵינַי הָאֱלֹקִים, וְקִבְּלוּ לִי מִשָּׁם: וְקִבְּלוּ לִי, כִּתְבֵה־רֶשֶׁת שֶׁאֵין זֶה לְשׁוֹן צִוּוֹי כִּמוֹ "וּקְבֹנוּ", אֲלֵא הוּא לְשׁוֹן עֲתִיד מֵה בֵּא בִּלְק לֹמֵר בֹּזֵה

כה. וַיִּקַּח בָּלַק אֶת בְּלָעַם, רֹאשׁ הַפְּעוּר, הַנִּשְׁקָף עַל פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן:

ראש הפעור, גם כאן בלק השתמש בקסמיו, כדי לבחור את המקום שמשם בלעם יוכל לקלל

מה הוא ראה בקסמיו _____ וכיצד חשב שזה יתקיים _____

ומה קרה שם באמת (להלן כ"ה א' - ט')

כט. וַיֹּאמֶר בְּלָעַם אֶל בָּלַק, בְּנֵה לִי בְּזֶה שְׂבָעָה מִזִּבְחֹתַי, וְהִכֵּן לִי בְּזֶה, שְׂבָעָה פָּרִים וְשְׂבָעָה אֵילִים:

ל. וַיַּעַשׂ בָּלַק, כַּאֲשֶׁר אָמַר בְּלָעַם, וַיַּעַל פָּר וְאֵיל בַּמִּזְבֵּחַ:

פרק כ"ד

א. וַיֵּרָא בְּלָעַם, כִּי טוֹב בְּעֵינַי ה' לְבָרֶךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הִלָּךְ כַּפְּעַם בְּפַעַם לְקַרְאֵת נְחָשִׁים, וַיִּשֶׁת אֶל הַמְדַבֵּר פְּנָיו:

וירא בלעם כי טוב וגו', ולכן מה הוא אמר _____

ולא הלך כפעם בפעם, פרש _____

לקראת נחשים, מה הוא ניחש _____

מדוע חשב עתה שהזכרת עוונותיהם תגרום שהקללה תחול _____

וישת אל המדבר פניו, איזה חטא הוא בא להזכיר בזה _____

ואיך מרומז חטא זה בפסוק _____

סכס: מה עשה בלעם עד עכשיו כשרצה לקלל את בני ישראל _____

מדוע בפעם הזאת לא עשה כן _____

אלא מה הוא עשה כדי שיחול עליהם הקללה _____

ב. וַיִּשָּׂא בְּלָעַם אֶת עֵינָיו, וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לְשִׁבְטָיו, וְהָיָה עֲלָיו רוּחַ אֱלֹקִים:

וישא בלעם את עיניו, לעיל נתבאר, ג' מידותיו הרעות של בלעם: עין רעה, ורוח גבוהה, ונפש רחבה

סיכום מידותיו הרעות של בלעם

היכן מצאנו שהייתה אצל בלעם	המידה	
		א.
		ב.
		ג.

שוכן לשיבטיו, אלו מעלות הוא ראה באופן משכנע של ישראל:

א. _____ ב. _____

ותהי עליו רוח אלוקים, כתב רש"י "עלה בלבו שלא יקללם", פירוש, כאלו כתוב 'ותהי עליו רוח אחרת', והוא רוח אלוקים

שלא לקללם: (שפתי חכמים)

המשך פרשת בלק פרק כ"ד

נבואת בלעם השלישית:

ג. וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר, נָאִים (דברי) בְּלָעַם בְּנֹו כְעֹר, וּנְאִים הַנֶּבֶר שְׂתָם הָעֵינַי:

בנו בעור, רש"י מפרש בשני אופנים, מדוע כתוב "בנו בעור" ולא "בן בעור"

לפי פשוטו, דרך המקרא להוסיף וא"ו לתיבה הנסמכת, כמו שמצאנו שכתוב "למעינו מים", ולא 'למעין מים'.

ולפי מדרשו, בא לרמז שבעור הוא בן של בלעם, שבלעם היה גדול מאביו, במה היה גדול ממנו _____

ומנין שגם בלק היה גדול מצפור אביו _____

ובמה היה גדול ממנו _____

"ונאום הגבר שתום העין", פירוש שתום העין

מה הפירוש "שתום"	על איזו עין מדובר	מה הכוונה שהעין הייתה פתוחה	היכן משמע שהיה סומא בעין אחת
פתח	העין הסמוכה	שהייתה חסרה לו עין אלכן החור של העין היה נראה פתוח	משמעות "פתח העין" היא שהיה עין נקורה
	העין שהיה חסרה לה	שהיה חסרה לה	שכתוב "פתח העין" לשון יחיד

ד. נָאִים שְׂמַע אֲמָרֵי אֶ-ל, אֲשֶׁר מִחֲזָה שֶׁ-דִּי יַחֲזֶה, נִפְלָ וּגְלוֹי עֵינַיִם:

נופל וגלוי עיניים, דהיינו שהנבואה שלו ("גלוי עיניים") הייתה כשבלעם נופל

באר "נופל": לפי פשוטו _____

ולפי מדרשו _____

מדוע לא היה בו כח לעמוד על רגליו _____

ה. מַה טֹבֵו אֹהֶלֶיךָ יַעֲקֹב, מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל:

רש"י הביא ב' פירושים, אם הפסוק מדבר על אהליהם וחנייתן של ישראל, או שמדבר על המשכן ובית המקדש.

ביאור הפסוק לשני הפירושים

"מה טובו אוהליך יעקב"		"משכנותיך ישראל"	
על מה קאי	זמה המעלה בזה	על מה קאי	זמה המעלה בזה
אל אהליהם, שאין פתיחה מכאן כי כנגד זה	רש"י לעיל פסוק ב'	אל חנייתם	שם
		שהם משכן אליהם, ואורזן כפרה אל הנפשות	

המשך פרשת בלק פרק כ"ד

1. אהלי יעקב ומשכנות ישראל כְּנַחֲלִים נָטְיוּ, כְּגַגְתָּ עָלֵי נְהָר, כְּאֹהֲלִים נָטַע ה', פְּאָרְזִים עָלֵי מַיִם: כְּנַחֲלִים נָטְיוּ, לַעֲנִין מֵה נִדְמו אֹהֲלֵי יַעֲקֹב לְנַחֲלִים.

ביאור הברכה "כאהלים נטעו ה"

באר	מה הפירוש "נטעו"	מה הברכה בזה	מה הפירוש "אהלים"	
היכן נטעו ה'	כפשוטו	שריחן יהא נחל כאו השמים	קְנַחֲלִים לשון "מור ואולתו" פ"ב ראשי השמים	לאונקלוס
היכן מצאנו לשון נטיעה באהל	פ"ב על אהלי שייך לשון נטיעה	יתארם ויתמשם כאו השמים והוא המשך לברכת "כנחלים טו"	קְנַחֲלִים שמתחיל כאהל	לרש"י

2. יִזַל מַיִם מִדְּלִיּוֹ (מבארותיו), וְזָרְעוּ (וזרעו יהיו) בְּמַיִם רַבִּים, וְיָרֵם מֵאֲגַג מַלְכוֹ, וְתִנְשֵׂא מַלְכוֹתוֹ: מדליו, הכוונה לבארותיו, שמשם שואבים את המים בדליים.

מה הברכה בזה לפי תרגום אונקלוס

וזרעו במים רבים, כתב רש"י שהוא לשון הצלחה, והיינו שמלכות ישראל תצליח

מדוע "וזרעו במים רבים", הוא משל להצלחה

וירום מאגג מלכו, היינו שמלכו של ישראל ירום על אגג, איך יתרומם עליו

וכתב רש"י שהמלך הראשון יעשה זאת, מי הוא

ותנשא מלכותו, מדבר על מלכות יעקב, ואינו המשך למלכות שאול דלעיל, ע"י מי תתנשא מלכותו

"אמר ר' יוחנן מברכתו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו" (סנהדרין ק"ה): סמן על יד כל מחשבת קללה, את מספר הברכה המתאים

כיצד הפך המקום את הקללה לברכה		מה היה בלבו לקללם	
"משכנותיך (השכינה תשרה על) ישראל"	1.	שלא יהיו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות	4.
"כנחלים (אשר מימיהם נמשכים תמיד) נטיו"	2.	שלא תשרה שכינה עליהם	
"וירום (ויהא תקיף וחזק יותר) מאגג, מלכו"	3.	שלא תהא מלכותו נמשכת, אלא תפסוק המלוכה מהם	
"מה טובו אהליך יעקב"	4.	שלא יהא להם גינות זיתים וכרמים	
"כארזים (עצים גבוהים), הנטועים עלי מים"	5.	שלא יהא ריחן הטוב נודף למרחוק	
"ותנשא (לשון גדולה וחוזק) מלכותו"	6.	שלא יהיו להם מלכים בעלי קומה (גבוהים)	
"וזרעו ישלוט במים רבים" (באומות העולם)	7.	שלא יהיה להם מלך בן מלך אלא תעבור המלוכה לאדם אחר, וזה סימן למלכות חלשה	
"כגנות עלי נהר"	8.	שלא תהא מלכותו שולטת באומות העולם	
"יזל מים מדליו"	9.	שלא תהא עזה (חזקה) מלכותו	
"כאהלים (מין בשמים שריחו נודף) נטעו ה"	10.	שלא תהא אימת מלכותו (שלא יהא לבריות פחד ממלכותו)	

המשך פרשת בלק פרק כ"ד

ח. א-5 מוציאו ממצרים, פתועפת ראם לו, יאכל גוים צריו, ועצמותיהם יגרם, והציו ימחין:

א-5 מוציאו ממצרים, באר כיצד זה שייך לפסוק הקודם _____

ועצמותיהם יגרם, עצמות של מי _____

מהו פירוש "יגרם" לפי מנחם בן סרוק _____

ולפי פירוש ב', "יגרם" זה לשון עצם, פרש לפי"ז "ועצמותיהם יגרם" _____

ביאור "וחציו ימחץ"

מה נאמר בזה	מהו לשון "ימחץ"	מהו לשון "חציו"	
	חציה - חציה וחלקו את צרפ	חלקה שלהם (חלקם) - חלקה	לאונקלוס "וארעתהון יחסנו"
החציו של הקב"ה יהוה יחציו את האויבים	יכה, ויהיה צרפו מפתם		לרש"י

ט. פרע שׁכב פארי, וכלביא מי יקמנו, מברכיה ברוד, וארריה ארור:

כרע שׁכב כארי, כתוב לשון התרגום _____

פרש את דבריו _____

י. ויחר אף בלק אל בלעם, ויספק את פפיו, ויאמר בלק אל בלעם, לקב איבי קראתיה, והנה ברכת ברך, זה שלש פעמים:

ויספוק את כפיו, פרש _____

יא. ועתה ברח לך אל מקומך, אמרתי פבד אכבדך, והנה מנעך ה' מן כבוד:

יב. ויאמר בלעם אל בלק, הלא גם אל מלאכיה אשר שלחת אלי, דברתי לאמר:

יג. אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב, לא אוכל לעבר את פי ה' לעשות טובה או רעה מלפי, אלא אשר ידבר ה' אתו אדבר:

לעבור את פי ה', מדוע לא אמר "אלקי" כמו שאמר בראשונה _____

סיכום הנבואה השלישית:

ה. א. ראיתי את אהליהם וטובים הם, שאין פתחיהם מכוונים זה נגד זה, ואת חניוניהם שכל שבט שוכן לבדו, ב. מה גדולה מעלתם של משכן שילה ובית המקדש, שמכפרים על ישראל הן ביישובן והן בחורבן. ו. א. עם ישראל הם כמו נחלים הנוטים ונמשכים למרחוק, וכמו גנות הנוטעים על שפת הנהר, שאינם חסרים כלום, ויש להם ריח טוב כמו הבשמים שנטעו ה' בגן עדן, ב. הם כמו השמים שה' נטע כאוהל על העולם, ונמשלו ג"כ לארזים הנוטעים על המים. ז. דוד המלך שיימשח מזרעו יצליח ויגדל מאוד, והוא ימשול בעמים רבים, ויצליח כמו זרע הזרוע על מים רבים, ושאל מלכם הראשון יתרום על אגג ויהרגהו, ואחריו ימלכו דוד ושלמה ואז תנשא מלכות ישראל יותר ויותר. ח. הא-ל שהוציאם ממצרים בנסים גדולים ובכח למעלה מהטבע, הוא גורם להם את כל הגדולה הזאת, והוא יאכל וישמיד את הגויים שפוצצו לישאל, א. וישבור ויגרר את עצמותיהם של הצרים, ויחצה את ארצם ויתנה לישאל, ב. החצים של הקב"ה יכו את הגויים והיו צבועים בדם מכתם. ט. ולבסוף בני ישראל ישכנו בארצות הגויים, בכח ובגבורה כארי וכלביא, אשר אין מי שיכול להקימו ולהזיזו. אלו המברכים את ישראל יהיו מבורכים, ומקליו יקוללו.

המשך פרשת בלק פרק כ"ד

יד. וְעַתָּה הֲנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי, לְכַה אִיעָצֶנּוּ מִה לַעֲשׂוֹת, וְאוֹמֵר לְךָ אֶת אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה לְעַמֶּךָ. בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים:

הוֹלֵךְ לְעַמִּי, כִּתֵּב רַשׁ"י "מַעֲתָה הַרִינִי כִשְׂאֵר עַמִּי", מִה הַתְּכוּוֹן לֹמֵר בֹּזֵה _____
כִּתֵּב הַלְבוּשׁ, שֶׁהַנְּבוּאָה דִּלְהֵלֵן נֹאמְרָה לוֹ קוֹדֵם שֶׁנִּסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ הַשְּׂכִינָה.

לְכַה אִיעָצֶנּוּ, אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה לְעַמֶּךָ, פִּירֵשׁ רַשׁ"י שֶׁבִלְעָם אָמַר לוֹ ב' דְּבָרִים, אֲלֵא שְׂקִיצַר הַכְּתוּב בִּלְשׁוֹנוֹ.

א. "לְכַה אִיעָצֶנּוּ", מִה יַעֲזֹ לוֹ לַעֲשׂוֹת _____

ב. "אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה לְעַמֶּךָ", כֵּאֵן נִבְאָ שְׁעֵתִידִין יִשְׂרָאֵל לַהֲרַע לְמוֹאָב בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים.

אֵלּוּ מִיָּלִים הוֹסִיף אוֹנְקֵלוֹס עַל מִה שְׂקִיצַר הַפְּסוּק _____

נְבוּאָת בִּלְעָם הַרְבִּיעִית:

טו. וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר, נָאִם בְּלָעָם בְּנֹו בְּעֹר, וְנָאִם הַגִּבֹּר שְׁתֵּם הָעִיִן:

טז. נָאִם שְׁמַע אֲמָרֵי אֶ-ס, וַיִּדַע דַּעַת עֲלִיּוֹן. מִחֲזָה שֶׁ-דִּי יַחֲזָה, נִפְלָ וְגִלְוֵי עֵינַיִם:

וַיִּוֹדַע דַּעַת עֲלִיּוֹן, הָאֵם אֲכֵן בִּלְעָם יָדַע דַּעַת עֲלִיּוֹן _____

אֲלֵא מִה הוּא יָדַע _____

יז. אֲרָאֵנוּ וְלֹא עֲתָה, אֲשׁוּרְנוּ (גַּם זֶה לִשׁוֹן רֵאִיה) וְלֹא קְרוֹב, דְּרַךְ פּוֹכֵב מִיַּעֲקֹב, וְקָם שְׂבִט מִיִּשְׂרָאֵל, וְמַחֲזִין פְּאֲתֵי מוֹאָב, וְקַרְקַר כָּל בְּנֵי שֵׁת:

אֲרָאֵנוּ, מִה רֵאִה בְּנְבוּאָה _____ וּמִתִּי זֶה יִתְקִיִּים _____

דְּרַךְ כּוֹכֵב, כִּתֵּב רַשׁ"י "כְּתֵרְגוֹמוֹ", כִּתוּב אֵת לִשׁוֹן הַתְּרַגּוֹם _____

וְהַבִּיאֹר בֹּזֵה הוּא, שֶׁהַגְּדוּלָה וְהַשְּׂבַח שֶׁל יַעֲקֹב, יִהְיוּ מִתִּי שִׁיקוּם מִמֶּנּוּ מִלֶּךְ.

וּפִירֵשׁ רַשׁ"י שֶׁלִּשׁוֹן "דְּרַךְ כּוֹכֵב" הוּא כִּלְשׁוֹן "דְּרַךְ קִשְׁתוֹ", דֵּהִינּוּ שֶׁהַמַּלְכוּת תַּעֲלֶה כִּמוֹ חֵץ שֶׁעוֹלָה כִּשְׁמוֹת־חַיִּים הַקִּשְׁת.

וְקָם שְׂבִט, "שְׂבִט" הוּא מִקָּל, מִדּוּעַ הַמִּשִּׁיל אֵת הַמֶּלֶךְ לְמִקָּל _____

וּמַחֲזִין פְּאֲתֵי מוֹאָב, פִּירוּשׁ שִׁיְהָרוֹג אֵת הַקְּצוּוֹת שֶׁל מוֹאָב, וְהִינּוּ שִׁיְהָרוֹג שְׁנֵי שְׁלִישׁ, וְחֵלֶק אֶחָד יִנִּיחַ בְּחַיִּים,

מִי הוּא הַמֶּלֶךְ שֶׁעֲשָׂה כֵן _____

וְכִיצַד מִדַּד שְׁנֵי שְׁלִישׁ _____

וְקַרְקַר כָּל בְּנֵי שֵׁת, פִּירוּשׁ, יִנְקֵב וַיַּחְפּוֹר (יִשְׁמִיד) אֵת כָּל בְּנֵי שֵׁת.

כָּל בְּנֵי שֵׁת, לְמִי הַכּוּוֹנָה _____ וּמִדּוּעַ נִקְרָאוּ כֵךְ _____

יח. וְהָיָה אָדוֹם יִרְשָׁה, וְהָיָה יִרְשָׁה שְׁעִיר אוֹיְבֵיו, וַיִּשְׂרָאֵל עֲשָׂה חֵיל:

וְהָיָה יִרְשָׁה שְׁעִיר אוֹיְבֵיו, כֵּאֵילוֹ נִכְתַּב "וְהָיָה שְׁעִיר יְרוּשָׁה לְאוֹיְבֵיו", מִי הֵם אוֹיְבֵיו _____

יט. וַיִּרְדֵּי מִיַּעֲקֹב, וְהָאֲבִיד שְׂרִיד מְעִיר:

וַיִּרַד מִיַּעֲקֹב, וְהָאֲבִיד שְׂרִיד מְעִיר, "וַיִּרַד" הוּא לִשׁוֹן רוּדָה, וּפִירוּשׁוֹ שִׁיְהִיָּה מִיַּעֲקֹב עוֹד רוּדָה וּמוֹשֵׁל, וְהוּא יֹאבִיד שְׂרִיד מְעִיר.

לְאִיזוֹ עִיר הַכּוּוֹנָה _____ וּמִי יַעֲשֶׂה זֹאת _____

כ. וַיִּרָא אֵת עַמְלָק, וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר, רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְלָק, וְאַחֲרֵיתוֹ עַדֵי אֲבָד:

וַיִּרָא אֵת עַמְלָק, עַל מִה הוּא הַסְּתַכֵּל _____

וַיֹּאמֶר רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְלָק, רַשׁ"י מִפְּרֵשׁ כִּמוֹ הַתְּרַגּוֹם אוֹנְקֵלוֹס, מִה הוּא תְּרַגֵּם _____

בְּאֵר אֵת דְּבָרָיו _____

וְלִכֵּן "וְאַחֲרֵיתוֹ עַדֵי אוֹבֵד", ע"י מִי הוּא יֹאבֵד _____

כא. וַיִּרָא אֵת הַקִּינִי (בְּנֵי יִתְרוֹ), וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר, אֵיתָן מוֹשְׁבָה, וְשִׁים בְּסַלְעֵי קָנָה:

וַיִּרָא אֵת הַקִּינִי, מִדּוּעַ הַזְּכִירָם כֵּאֵן _____

וּמִה רֵאִה בֵּהֶם _____

וּרַשׁ"י מְבִיא רֵאִיה לְזֶה מִפְּסוּק בְּדַבְרֵי הַיָּמִים, שֶׁנֹּאמַר "תִּתְּרַעְתִּים וְשִׁמְעֵתִים שׁוֹכְתִים", הֵם רֵאשֵׁי מִשְׁפַּחוֹת מְבֵנֵי קִינִי, שֶׁהֵיוּ חַכְמִים וְסוֹפְרִים, וְהֵיוּ מִן

הַסְּנֵהֲדָרִין יוֹשְׁבֵי לִשְׁכַת הַגּוֹיֹת.

המשך פרשת בלק פרק כ"ד

איתן מושבך, כתב רש"י שבלעם היה תמה מהיכן זכה קיני לגדולה זו, מדוע תמה _____
כב. **כִּי אִם יִהְיֶה לְבָעֵר קִין** (הקיני), **עַד מָה אֲשׁוּר תִּשְׁפָּק:**
כי אם יהיה לבער קין וגו', משבח את הקיני שהצטרף לבני ישראל, שע"ז לא נטרד מן העולם, ואף אם יגלה, בסוף ישוב לארצו, מתי ילכו הקיני לגלות _____
עד מה אשור תשכך, היינו שלא ישאר שבוי בידי אשור לעולם, ומתי ישובו מגלותם _____
כג. **וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר, אוֹי מִי יִחִיָּה מִשְׁמוֹ אֵל** (את אלה):
כד. **וְצִים שֶׁל אֲנִיּוֹת יְבוֹאוּ מִיַּד כְּתִים וְעֵנּוּ אֲשׁוּר וְעֵנּוּ עֵבֶר, וְגַם הוּא עַדֵי אֲבָד:**
וישא משלו וגו', על מי נתנבא עכשיו _____
ומדוע ניבא עליו כאן _____
אוי מי יחיה משמו אֵל, פירוש, מי יוכל להינצל שלא יושם עליו פורענות זו, לאיזו פורענות הכוונה _____
וצים מיד כתים, מי הם הכתים _____ ואיך הם יבואו להלחם באשור _____
וענו עבר, פירוש, שמלבד אשור, הכתים יענו אומות נוספות, אלו אומות _____
וגם הוא עדי אובד, על מי זה נאמר _____
וצים, פרש _____
כה. **וַיִּקָּם בְּלָעָם וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב לְמַקְמוֹ, וְגַם בְּלָק הָלַךְ לְדִרְכּוֹ: (פ)**

סיכום הנבואה הרביעית:

ז. רואה אני את גדולתם ושבחם של ישראל, אולם הדבר לא קרוב להיות, אלא יקרה לאחר זמן, ואז יקום להם מזלם להצליח, ויעמוד להם דוד המלך אשר ימשול בחזקה, והוא יכה את קצה ארץ מואב, ויהרוס את אומות העולם שהם מבני שת.
יח. ואז אדום ושעיר יהיו ירושה לישראל אויביהם, ואילו ישראל יעשה חיל ויצליח. **יט.** ולקץ הימים יעמוד מלך נוסף בישראל, שהוא מלך המשיח והוא יִאָּבֵד ולא ישאיר שריד מעיר רומי, שהיא החשובה בערי אדום. **כ.** בלעם מנבא את סופו של עמלק ופורענותו, וכך אמר: עמלק הקדים את כל האומות להלחם בישראל, ואחריתו להאבד בידיהם, וכפי שישראל נצטוו "תמחה את זכר עמלק". **כא.** כיון שניבא על עמלק, נתנבא ג"כ על הקיני שקבע את מקומו אצלו, וראה את מעלת בני יתרו שזכו ויצא מהם "תרעתים שמעתיים שוכתיים", ותמה: כיצד זה שמושבם היה כה איתן וחזק, הלא בתחילה היינו שנינו (בלעם ויתרו) יחד בעצת "הבה נתחכמה לו", ובמה זכה יתרו יותר ממנו לשבת במעוזו של ישראל. **כב.** אשריך קיני שנקבעת לתוקף זה של ישראל, שע"ז אינך נטרד מהעולם (כמו בלעם), שהרי אפילו כאשר תגלה עם עשרת השבטים ל"חלח וחבור" (ערי אשור), אין זה אלא טלטול ממקום למקום, שהרי אתה תשוב משם באחרית הימים עם שאר הגלויות. **כג.** וכיון שהזכיר את אשור, נתנבא עליו ואמר: "אוי", מי יוכל להחיות עצמו ולהנצל, שלא ישימו עליו את הפורענות של סנחריב מלך אשור, שהגלה ובלבל את כל העולם. **כד.** ואח"כ יבואו הרומיים עם צי של אניות גדולות והם יענו את אשור, ואת שאר האומות שמעבר הנהר, עד שאדום תשלוט בכל העולם, אולם גם הם יאבדו בסופו של דבר, וכפי שראה דניאל איש חמודות בחזיונו שְׁהִתְקִיָּה (היא אדום) נהרגה ונאבדה.

המשך פרשת בלק

פרק כ"ה

חטא בעל פעור, עונשו, וקנאותו של פינחס:

א. וישב ישראל בשטים (שם מקום), ויחל העם לזנות אל בנות מואב:

לזנות אל בנות מואב, מי יעיץ למואב לעשות כן _____

ב. ותקראן לעם לזבחי אלהיהן, ויאכל העם, וישתחוו לאלהיהן:

וישתחוו לאלהיהן, היינו שבנות מואב גרמו להם להשתחוות לעבודה זרה שלהן.

ג. ויצמד ישראל לבעל פעור, ויחר אף ה' בישראל:

פעור, נקרא כן על שם דרך עבודתו, שהיו עושים צרכיהם בפניה.

ויחר אף ה' בישראל, ומה קרה מכח חרון אף זה _____

ד. ויאמר ה' אל משה, קח את כל ראשי העם (הדיינים), והוקע אותם לה' נגד השמש, וישב חרון אף ה' מישראל:

קח את כל ראשי העם והוקע אותם, לאיזה צורך לקח את ראשי העם _____

והוקע, מה הפירוש "והוקע" _____ את מי _____

האם הרגו אותם בתליה _____ אלא באיזו מיתה המיתו אותם _____

נגד השמש, מה הכוונה, לפי פשוטו _____

לפי מדרש אגדה _____

ה. ויאמר משה אל שפטי ישראל, הרגו איש אנשיו, הנצמדים לבעל פעור:

הרגו איש אנשיו, למי הכוונה "איש" _____ וכמה הרג כל אחד מהם _____

כמה דיינים היו _____ לפי"ז כמה נהרגו על ידיהם _____

ו. והנה איש מבני ישראל בא, ויקרב אל אחיו את המדינית, לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל, והמה בכים פתח אהל מועד:

והנה איש זגו', מה אמרו שבטו של שמעון לזמרי, כשראו שדנים את החוטאים _____

לעיני משה, זמרי בא עם כזבי להתריס כנגד משה רבינו, מה טען זמרי _____

את המדינית, מי היא הייתה _____

והמה בוכים, מדוע בכו _____

ומדוע סיבב הקב"ה שתתעלם ממנו הלכה זו _____

ז. וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, ויקם מתוך העדה, ויקח רמח בידו:

וירא פינחס, כתב רש"י "ראה מעשה ונזכר הלכה", איזו הלכה נזכר _____

מה אמר משה לפנחס כשהזכיר לו הלכה זו _____

ח. ויבא אחר איש ישראל אל הקבה, וידקר את שניהם, את איש ישראל, ואת האשה אל קבתה, ותעצר המגפה מעל בני ישראל:

אל הקבה, פרש _____

אל קבתה, פירוש, שדקר את שניהם בקיבה, וכך ידעו כולם שחטאו, ולא לחינם הרגם.

ט. ויהיו המתים במגפה, ארבעה ועשרים אלף: (פספ)